

کودکان استثنایی،

● احسان امیری

جریان داشته است.

مسافرت در این جاده پر رمز و راز جاذبه‌های زیادی برای جهان‌گردان دارد؛ جاده‌ای که حتی با وسایل امروزی، مسافرت در آن خالی از خطر نیست. رشته کوه‌های یخ بسته، صحرای هراس‌انگیز کالامکان، شنهای روان، راهزنان بی‌شمار، و صدها و صدها خطر گوناگون دیگر، ماجراهای زیادی برای مسافران این جاده پدید می‌آورند و بی‌دلیل نبود که 20 سال طول کشید تا مارکوپولو به همراه پدرش نیکولو و عمویش مافیا این جاده را طی کنند. اکنون که به دلایل گوناگون و... امکان سفر در این جاده فراهم نیست، بازی رایانه‌ای جاده ابریشم - من بازی رایانه‌ای به این نام ندیده‌ام، اما فرض کنیم که وجود دارد - امکان مناسبی برای علاقه‌مندان به سفر در جاده ابریشم است. اگر چنین بازی رایانه‌ای وجود داشت من بی‌درنگ این بازی را برای کودکانم می‌خریدیم تا آنان نیز مانند مسافران سخت‌کوش جاده ابریشم، از «ونیز» به «چین» سفر کنند و کالای تجاری‌شان را به مقصد برسانند.

حسن سالاری (نویسنده و مترجم آثار کودکان و نوجوانان)، کتاب «جاده ابریشم» ترجمه محسن ثلاثی از «انتشارات سروش» را زمانی به من هدیه داد که یک حلقه دی‌وی‌دی تصویری کنسرت گیتارو، آهنگ‌ساز شهیر ژاپنی در دوره معاصر را با عنوان «جاده ابریشم» خریده بودم. مطالعه هم‌زمان این کتاب ارزشمند و شنیدن قطعات این کنسرت، حس عجیبی در من ایجاد کرده بود. دو قطعه این آلبوم که بارها و بارها آنها را هم‌زمان با خواندن کتاب گوش داده‌ام، مرا به «خاطرات مه‌آلود» آن دوره می‌برند و هم‌سفر مسافران این جاده می‌کنند، قطعات «کاروان سرا» و «جاده ابریشم» هستند. بی‌دلیل نیست که گیتارو شهرت خود را مدیون ساختن این قطعات است.

جاده ابریشم به طول 8000 کیلومتر، شرق و غرب عالم را به هم متصل می‌کرد؛ جاده‌ای که مانند رودخانه‌ای بزرگ با شاخه‌های گوناگون در طول صدها سال در کهن‌ترین تمدنهای بشری

• **تصویر 2-** سی‌دی‌هایی در بازار وجود دارند که از تولیدات شرکتهای وطنی هستند و بیشتر حالت جنگ و کشتول دارند. وجود بخش نقاشی در نرم‌افزارها، از فشارهای عصبی ناشی از بازی رایانه روی کودکان استثنایی می‌کاهد و فضایی دل‌پذیر و متعادلی ایجاد می‌کند. بازی با رنگ‌گذاری روی اشکال خطی بسیاری آرامبخش است. به خصوص امکان ذخیره و پاک کردن داشته باشد.

تصویر 1- فراوانی بازیهای خشن، لاجرم استفاده بیشتر کودکان از این نوع بازیها را در پی دارد. وجود سی‌دی‌ها و نرم‌افزارهایی که در ایجاد فضایی شاد و لطیف مؤثرند، برای کودکان استثنایی بسیار ضروری است؛ مانند سی‌دی موسیقیهای تصویری و فیلمهای شاد و کمدی. «بارون می‌آد جرجر»، انیمیشنی موزیکال از تولیدات کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، و سی‌دی موسیقی «رستاک» مبتنی بر مقامهای موسیقی محلی ایران، از نمونه‌های سالم و موفق این گونه آثارند.

مسافران جاده ابریشم

سخت کوشی کودکان استثنایی برای انجام یک امر، همیشه مرا به یاد سخت کوشی مسافران جاده ابریشم می‌اندازد. وقتی توصیف صحرائی هراس‌انگیز کلاماگان را از زبان نویسنده کتاب جاده ابریشم می‌خوانید، ناخودآگاه خود را در صحرا می‌باید و خورشیدسوزان روز و شب سرد صحرا را با تمام سلولهای وجودتان حس می‌کنید و به انگیزه مسافران این جاده می‌اندیشید... و حتماً تجربه مجازی مسافرت در این جاده و ماجراهای آن، برای کودکان استثنایی بسیار دل‌پذیر خواهد بود. البته برای دیگران.

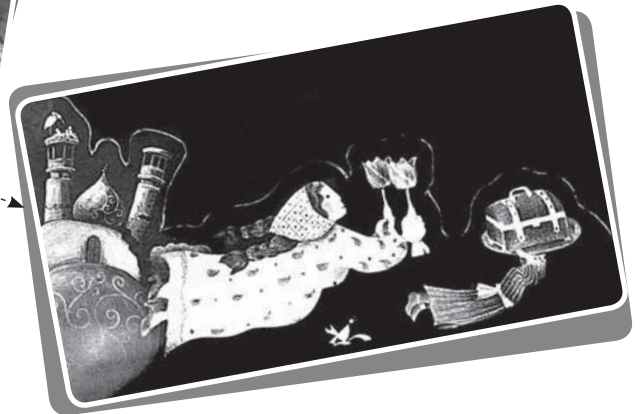
برای آن که بازی «جاده ابریشم» برای کودکان استثنایی مناسب باشد، لازم است در تنظیم قابلیت‌های آن به نکات زیر توجه شود:

طول جاده ابریشم 8000 کیلومتر است. طبیعی است که در یک مرحله از بازی نمی‌توان طول این جاده را طی کرد؛ به خصوص با موانع و خطرهایی که مسافران را تهدید می‌کنند. بنابراین بهتر است طراحان، بازی را به نحوی برنامه‌ریزی کنند

سطح‌بندی بازی نیز بسیار مهم است. برای کودکان استثنایی نه براساس سن تقویمی، بلکه باید براساس سن عقلی آنان بازی را انتخاب کرد. بازیهای ساده‌تر و کسب امتیازی بیشتر، در آنان حس اعتمادبه نفس به وجود می‌آورد. در غیر این صورت تکانشهای عصبی شدیدی مثل گریه کردن به دلیل درماندگی، عصبی شدن، پرخاشگری و... برای آنها به وجود می‌آید.

تصویر 3- حضور در منزل همکلاسیها و هم‌مدرسه‌ایها و بازی با آنان، اوقات خوبی هم برای خانواده و هم برای کودکان ایجاد می‌کند. احمدرضا از این که مهمان امیر و احسان است، لذت می‌برد.

تصویر 4- شادی در خانواده‌ای که کودک معلول دارند، اهمیت به‌سزایی دارد چنین فضایی همراه با اعتقاد و ایمان مذهبی، فشارهای روانی ناشی از کودک معلول را در خانواده به شدت کاهش می‌دهد و آنان را برای مقابله با مشکلات آماده‌تر می‌کند.